

Conf. univ. dr. **Cristian Clipa**

Facultatea de Drept a Universității de Vest din Timișoara

Avocat în Baroul Timiș

FUNDAMENTELE IDEOLOGICE ALE DREPTULUI ADMINISTRATIV

Volumul al II-lea. Tomul 2.

Specificitățile

Editura
Stamangiu

Cuprins

Capitolul I. În loc de introducere

[Dreptul administrativ între ideologie și știință] _____	1
§1. Incertitudinile ideologiei _____	1
§2. Beneficiile științei _____	6
§3. Cercetarea extensivă sau holistică și cercetarea intensivă sau concentrată _____	11
§4. Cercetarea fundamentală sau teoretică și cercetarea aplicativă sau pragmatică _____	13
§5. Sistematizarea discursivă a dreptului administrativ _____	16
§6. Documentarea _____	24
§7. Cum am ajuns la o teorie a fundamentelor ideologice ale dreptului administrativ _____	34
§8. Caracterul științific al teoriei fundamentelor ideologice ale dreptului administrativ _____	36
§9. Sistemul fundamentelor ideologice ale dreptului administrativ și incidența principiilor enunțate de Ludwig von Bertalanffy _____	38
9.1. Principiul corelației între stimul și răspuns _____	42
9.2. Principiul adaptării la mediu _____	47
9.3. Principiul echilibrului _____	53
9.4. Principiul maximei utilități _____	55

Capitolul al II-lea. Fundamentele ideologice ale dreptului administrativ

[Esența, substanța și vocația disciplinei] _____	57
<i>Secțiunea 1. Câteva observații cu caracter preliminar</i> _____	57
<i>Secțiunea a 2-a. Esența dreptului administrativ: autoritatea publică și puterea publică</i> _____	59
§1. Autoritatea publică _____	60
1.1. Definiții și semnificații _____	60
1.2. Autoritate publică, organ al administrației publice, instituție publică, organism de drept public, organism prestator de servicii publice: distincții necesare _____	62
1.3. Cazul special al asociațiilor de dezvoltare intercomunitară _____	68
1.4. Persoana juridică de drept public _____	70
1.5. Reprezentarea în justiție a persoanelor juridice de drept public și a autorităților publice _____	72
§2. Puterea publică _____	76
2.1. Câteva repere diacronice _____	76
2.2. Puterea publică între dreptul constituțional și dreptul administrativ _____	84
2.3. Rolul noțiunii de „putere publică” în configurarea teoretică a (instituțiilor) dreptului administrativ _____	86
2.4. Care sunt, de fapt, prerogativele de putere publică? _____	88
2.4.1. Puterea de a reglementa _____	91

2.4.2. Puterea de a planifica	94
2.4.3. Puterea de a autoriza sau de a legitima	106
2.4.4. Puterea de a controla și de a se auto-controla	109
2.4.4.1. Puterea de a controla	109
2.4.4.2. Puterea de a se autocontrola	114
2.4.5. Puterea de a impozita și de a taxa	115
2.4.6. Puterea de a executa bugete publice	117
2.4.7. Puterea de a sancționa	120
2.4.8. Puterea de a expropria	123
2.4.8.1. Exproprierea și naționalizarea	128
2.4.8.2. Exproprierea și rechiziția publică	129
2.4.8.3. Exproprierea și confiscarea contravențională	130
2.4.9. Puterea de a administra bunurile care fac obiectul proprietății publice	131
<i>Secțiunea a 3-a. Substanța dreptului administrativ: administrația publică și serviciul public</i>	136
§1. Administrația publică	136
1.1. Semnificații	136
1.2. Sensul formal al noțiunii de „administrație publică”	137
1.2.1. Un principiu specific administrației publice centrale: stricta subordonare	142
1.2.2. Excepțiile de la principiul strictei subordonări: coordonarea și colaborarea	143
1.2.2.1. Raporturi de coordonare în administrația publică centrală	143
1.2.2.2. Raporturi de colaborare în administrația publică centrală	144
1.2.3. Un principiu specific administrației publice de nivel intermediar: deconcentrarea	145
1.2.4. Raporturi de coordonare în administrația publică de nivel intermediar	147
1.2.5. Raporturi de tutelă	148
1.2.6. Principii specifice administrației publice locale	152
1.2.6.1. Principiul descentralizării	152
1.2.6.2. Principiul autonomiei locale	152
1.2.6.3. Principiul subsidiarității	155
1.3. Sensul material al noțiunii de „administrație publică”	156
1.4. Sensul european al noțiunii de „administrație publică”	163
1.5. Tipologizări ale noțiunii de „administrație publică”	165
1.5.1. Administrația publică legată și administrația publică discreționară	165
1.5.2. Administrația publică a stării de normalitate și administrația publică a stării excepționale	166
1.5.3. Administrația publică teritorială, administrația publică asociativă și administrația publică instituțională	166

1.5.4. Administrația publică generală și administrația publică de tip corporativ _____	167
1.5.5. Administrația publică ierarhizată și administrația publică autonomă _____	168
1.5.6. Administrația publică statală, administrația publică infrastatală și administrația publică suprastatală _____	169
1.5.7. Administrația publică substanțială și administrația publică procesuală _____	169
1.5.8. Administrația publică neutră și administrația publică intervenționistă _____	171
1.5.9. Administrația publică regulatorie și administrația publică antreprenorială _____	171
1.5.10. Administrația publică de constrângere și administrația publică de prestații _____	172
1.5.11. Administrația publică militară și administrația publică civilă _____	172
1.5.12. Administrația publică unilaterală și administrația publică bilaterală _____	173
1.5.13. Administrația publică ierarhizată și administrația publică de complementaritate _____	173
1.5.14. Administrația publică asistențială și administrația publică agresivă _____	174
1.5.15. Administrația publică de tip constitutiv și administrația publică declarativă _____	174
1.5.16. Administrația publică decizorie și administrația publică de tip consultativ _____	175
1.5.17. Administrația publică preventivă și administrația publică represivă _____	175
§2. Serviciul public _____	175
2.1. Un scurt periplu istoric _____	175
2.2. Variațiuni și specii _____	180
2.3. Servicii publice asumate și servicii publice autorizate _____	191
<i>Secțiunea a 4-a. Vocația dreptului administrativ: interesul public și ordinea publică</i> _____	198
§1. Interesul public _____	198
1.1. Arheologia unei noțiuni cheie în construcția ideologică a dreptului public _____	198
1.2. Hobbes, Locke și Montesquieu _____	210
1.2.1. Thomas Hobbes (1588-1679) _____	210
1.2.2. John Locke (1632-1704) _____	213
1.2.3. Charles de Montesquieu (1689-1755) _____	214
1.3. Perspectiva utilitaristă asupra interesului public _____	216
1.3.1. Smith, Constant și Tocqueville _____	217
1.3.1.1. Adam Smith (1723-1790) _____	217
1.3.1.2. Benjamin Constant (1767-1830) _____	221
1.3.1.3. Alexis de Tocqueville (1805-1859) _____	222

1.4. Perspectiva voluntaristă asupra interesului public _____	225
1.4.1. Rousseau, Hegel și Marx _____	226
1.4.1.1. Jean-Jacques Rousseau (1712-1778) _____	226
1.4.1.2. Georg Wilhelm Friedrich Hegel (1733-1799) _____	229
1.4.1.3. Karl Marx (1818-1883) _____	233
1.5. Interesul public și economia politică: viziunea lui John Kenneth Galbraith (1908-2006) _____	236
1.6. Interesul public economic _____	244
1.7. Interesul public: o noțiune cu caracter proteiform _____	245
1.8. Funcțiile epistemice ale noțiunii de „interes public” _____	246
1.8.1. Funcția morală _____	247
1.8.2. Funcția retorică, de legitimare sau de persuasiune _____	248
1.8.3. Funcția de ponderare a puterii publice _____	249
1.9. Interesul public între criză și diluție _____	251
1.10. Interes general și interes public: între dreptul constituțional și dreptul administrativ _____	253
1.11. Interes public național <i>versus</i> interes public local _____	257
1.12. Interes public național <i>versus</i> interes public supranațional _____	259
1.13. Interes public și interes categorial _____	261
1.14. Interes public și interese private _____	264
1.15. Componentele normative ale noțiunii de interes (legitim) public _____	267
1.15.1. Ordinea de drept _____	268
1.15.2. Democrația constituțională _____	268
1.15.3. Garantarea drepturilor, a libertăților și a îndatoririlor fundamentale ale cetățenilor _____	269
1.15.4. Satisfacerea nevoilor comunitare _____	271
1.15.5. Realizarea competențelor autorităților publice _____	272
§2. Ordinea publică _____	275
2.1. Câteva jaloane istorice și filosofice _____	275
2.2. Ordinea publică economică _____	283
2.3. Ordinea publică în contractele administrative: o relație de angajament față de interesul public _____	287
2.4. Ordinea publică materială și ordinea publică imaterială _____	288
2.5. Reperetele pozitivistice ale noțiunii de „ordine publică” _____	292
2.6. Scurte concluzii logice _____	298

Capitolul al III-lea. Marile instituții ale dreptului administrativ în sialul fundamentelor ideologice ale acestei discipline juridice

[Un pic de pe la noi, un pic de pe la francezi și un pic de logică] _____	301
<i>Secțiunea 1. Funcția publică</i> _____	301
§1. Reper legislative și propoziții logice _____	301
§2. Literatura română _____	302
§3. Literatura franceză _____	303
<i>Secțiunea a 2-a. Proprietatea publică</i> _____	304
§1. Reper legislative și propoziții logice _____	304
§2. Literatura română _____	306

§3. Literatura franceză _____	308
<i>Secțiunea a 3-a. Întreprinderea publică</i> _____	310
§1. Repere legislative și propoziții logice _____	310
§2. Literatura română _____	312
§3. Literatura franceză _____	314
<i>Secțiunea a 4-a. Actul administrativ unilateral</i> _____	315
§1. Repere legislative și propoziții logice _____	315
§2. Literatura română _____	317
§3. Literatura franceză _____	318
<i>Secțiunea a 5-a. Contractul administrativ</i> _____	319
§1. Repere legislative și propoziții logice _____	319
§2. Literatura română _____	320
§3. Literatura franceză _____	322
<i>Secțiunea a 6-a. Contenciosul administrativ</i> _____	324
§1. Repere legislative și propoziții logice _____	324
§2. Literatura română _____	325
§3. Literatura franceză _____	328
3.1. Contenciosul administrativ este un contencios al autorității publice _____	328
3.2. Contenciosul administrativ este un contencios al interesului public _____	330
3.3. Contenciosul administrativ este un contencios al puterii publice _____	331
3.4. Contenciosul administrativ este un contencios al serviciului public _____	332
<i>Secțiunea a 7-a. Răspunderea administrativ-patrimonială</i> _____	334
§1. Repere legislative și propoziții logice _____	334
§2. Literatura română _____	335
§3. Literatura franceză _____	341
Capitolul al IV-lea. Definiția și obiectul dreptului administrativ	
[Din nou, între România și Franța] _____	343
§1. Definiția dreptului administrativ _____	343
1.1. Repere furnizate de doctrina românească _____	343
1.2. Repere furnizate de doctrina franceză _____	344
§2. Obiectul dreptului administrativ _____	345
2.1. Viziunea doctrinei autohtone _____	345
2.2. Viziunea doctrinei franceze _____	350
§3. Definiția pe care înțelegem să o dăm dreptului administrativ _____	352
Capitolul al V-lea. În loc de concluzii	
[Dreptul administrativ între libertate și autoritate] _____	355
Bibliografie _____	363
Index _____	373